

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Pedagogická fakulta MU

Habilitační obor Hudební výchova

Uchazeč PhDr. Judita Kučerová, Ph.D.

Pracoviště Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

Habilitační práce Sběratel lidových písní Martin Zeman z Velké nad Veličkou (1854-1919). Profil – Odkaz – Hudebně pedagogické inspirace.

Oponent prof. PhDr. Dušan Holý, DrSc.

Pracoviště Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

Svůj oponentský posudek nemohu začít jinak než osobně.

Úvodní odstavec první.

Kolegyni Kučerovou (tehdy ještě Křivdovou) jsem poznal při jedné návštěvě na brněnské Konzervatoři u své vzácné přítelkyně – profesorky klavírní hry PhDr. Jany Soharové. A tehdy mladičké děvčátko se po čase přihlásilo ke studiu národopisu na brněnské Filozofické fakultě, kde jsem se ji snažil, pokud mé síly stačily, trochu zasvěcovat do tajemství lidové písně. Občas jsem něco předzpěvoval, a nejednou měli posluchači před sebou též psané předlohy zpívaných písní. Měl jsem už tehdy rozpracovánu knížku *Zpěvní jednotky lidové písně, jejich vztahy a význam* a zejména plnou hlavu tzv. řádkové segmentace. Kučerová u nás promovala 1981 a ta knížka, která má pouhých pět kapitol a sotva sto padesát stran, spatřila světlo světa až v roce 1988. Každou kapitolu uvádím mottem z Goethova Fausta v překladu Otokara Fischera. Pro poslední kapitolu nazvanou *Příspěvek do neukončené diskuse*, která má pouhých osm stran a zabývá se segmentací jedné jediné písně, jsem si vyměnil nejméně deseticentimetrový stoh korespondence s přítelem Volodymyrem Hošovským (1922-1996) a užil jsem u této kapitoly z Fausta jako motto dialog žáka s Mefistofelem.

ŽÁK

Nechápu zcela všechno, co díte.

MEFISTOFELES

Tomu se příště už naučíte,
až poznáte, jak vše redukovat
a náležitě klasifikovat.

ŽÁK

Já jsem tím vším tak otupěl,
jak mlýnské kolo bych v hlavě měl.

Co jsem to vlastně tehdy těm posluchačům zpíval? Šlo o kratinký dvanáctislabičný, třířádkový nápěv, v němž se 1. a 2. řádek vždy mechanicky opakuje a každý z těch řádků je dokonale oddělen dlouhými tóny. Je to píseň ze třetí Sušilovy sbírky a nacházíme ji hned na samém začátku v rámci oddílu POSVÁTNÉ. Má název *Hříšnice* a z několika Sušilem pracně vydolovaných variant jsem vybral znění z Ratíškovice (malé č. 8). Ta píseň má 25 krátkých slok, a protože její text je stále (i při chvályhodném budování babyboxů) aktuální, dovolím si ji nejdříve celou přečíst a pak teprve jednu sloku přezpívat.

Bezprostředně po odzpívání tohoto kratinkého nápěvu se zprava od okna ozval sice nesmělý, ale dostatečně hlasitý, mně už známý dívčí hlas s poznámkou: „Ale vždyť přece jde o nápěv v měkkém tónorodu. A on to zpívá v dur!“ Poděkoval jsem, omluvil jsem se nejen jí, ale všem za chybu, která však pro segmentaci písně do tří řádků nehrála žádnou roli, a dodal jsem furiantsky: „Mně se ten nápěv stejně víc líbí v dur než v moll.“ (V lidové zpěvní praxi nebylo přehazování tónorodů u spřízněných nápěvů nijak ojedinělé, jak by se dalo doložit četnými příklady. Ostatně i sám velký Bedřich Smetana tak nakládal s nápěvem Kočka leze dírou, pes oknem, a nemusím jistě připomínat, v které části jeho slavné *Mé vlasti*.) Když jsem dokončil hodinu, přitočila se ke mně na chodbě Judita a řekla: „Jé, to jsem neměla dělat!“ „Proč? Dobře jste udělala!“ odpvětil jsem. Ano, i učitelé jsou omylní, a právě proto zde tu příhodu vzpomínám, aby se s tím i jiní pedagogové dovedli sebekriticky vypořádávat. Bohužel, nebývá tomu tak vždy!

Úvodní odstavec druhý.

Juditě jsem zůstal za tu opravu vděčný a sama mně jistě dosvědčí, že na to nevzpomínám poprvé. Jinak poznamenávám, že v roce 1981 jsem byl oponentem její diplomové práce u nás, na Filozofické fakultě, tuto roli jsem si před pár lety zopakoval zde, na fakultě Pedagogické při obhajobě její práce disertační, no a dnes tu sedím opět ve stejné roli při obhajobě práce habilitační. Dodávám ještě, že si už nějaký ten pátek kolegiálně spolu tykáme.

Jak předepisují požadavky kladené na podobné posudky, přichází na řadu část:

o aktuálnosti zvoleného tématu, cíli práce, o její struktuře, použitých metodách a přínosu.

Předkládaná habilitační práce Judity Kučerové je dobrým vkladem do monografického zpracování jedné z významných osobností a jeho díla v oblasti sběru a zápisu lidové písně a současně přináší rovněž náměty pro aplikaci lidové hudby do hudebně výchovné činnosti. Zasahuje do oboru etnomuzikologického bádání i výchovně vzdělávací praxe a má proto na hudebně pedagogické půdě zvláštní a aktuální význam. Autorka na podkladě soustavného studia původních rukopisů a rozsáhlé pramenné základny významně rozšířila poznatky o životě a zejména odkazu sběratele lidových písní z konce 19. a počátku 20. století Martina Zemana z Velké nad Veličkou. (Dále uvádím v posudku sběratelovo jméno pouze iniciálami MZ.) Středem celého originálně pojatého rukopisu je lidová píseň v regionu Hornácko na moravsko-slovenském pomezí Bílých Karpat, z níž sám pocházím a dodávám, že z mého rodiště – Hrubé Vrbky – je to až k Zemanům, bydlícím naproti soše svatého Jána, pouze tři a půl kilometru. Dokládá-li autorka, že hudba pocházející z této oblasti se stala mj. též prostředkem syntézy lidové a artificiální hudby, nezvedám nos vzhůru, ale trochu – trošinku (byť velký sebekritik) té pýchy v sobě nezapírám.

Přestože sběratel MZ patřil k největším přispěvatelům druhé a třetí písňové edice Františka Bartoše (bylo zde otištěno přibližně 1100 jeho písňových záznamů), jeho osobnost není ani v současnosti obecně příliš známá. Činnost sběratele přiblížili někteří badatelé jen v několika dílčích studiích; naposledy v roce 2000 u příležitosti vydání části nepublikovaných notovaných záznamů, uložených dávno a dávno v archivu brněnského pracoviště Etnologického ústavu AV ČR; viz *MZ: Hornácké písně*. V archivních fondech odborných pracovišť je ale nadále uchováno na stovky rukopisných písňových záznamů MZ, které stále čekají na kritickou heuristiku a zveřejnění.

Autorka se poprvé začala zabývat osobností MZ na můj podnět již v době svého studia na Filozofické fakultě; v té době jsem inicioval její návštěvy u sběratelova syna a vnučky ve Velké nad Veličkou. J. Kučerová shromáždila tehdejší výsledky bádání o životě a činnosti sběratele a kriticky se postavila zejména k rozporům v číselných údajích o uchovaných

písňových záznamech. Tyto poznatky byly pro oblast písňového sběratelství přínosné a otvíraly další otázky týkající se odborného zpracování celého tohoto fondu.

V několika posledních letech pokračovala J. Kučerová ve studiu uchované pozůstalosti sběratele, která se nyní nachází ve čtyřech odborných pracovištích, v největší míře v Městském muzeu ve Veselí nad Moravou a v brněnském pracovišti Etnologického ústavu AV ČR. Na podkladě srovnávací metody pracovala s uloženými notovanými rukopisy a tištěnými sbírkami, srovnávala původní záznamy s publikovanými verzemi a snažila se dobrat poznání o rozsahu a metodě Zemanových sběrů i charakteru jeho notace. Při analýze a komparaci pramenů poukázala na ediční zásahy Františka Bartoše (v textech) a zejména Leoše Janáčka (v notaci); slovesná i hudební stránka písňových zápisů byla pro tisk upravována, aniž by byly jednotlivé změny ve sbírce komentovány. (Tomu však byla tehdejší vydavatelská praxe ještě na hony vzdálená.) Autorka doložila tuto skutečnost množstvím analýz hudebních záznamů, své výklady dokumentovala fotokopii rukopisných záznamů a přepisy tištěných verzí písní. Srovnání rukopisů s tištěnými tvary ve sbírkách přineslo nové poznatky z oblasti metodiky písňových záznamů a sběru i dobové ediční praxe. V souvislosti se sběratelskými aktivitami MZ nebyla dosud analytická práce do takové míry provedena.

S plnou odpovědností mohu konstatovat, že z etnomuzikologického hlediska jsou cenná nejen zjištění o diferencích mezi původními rukopisy a publikovanými tvary ve sbírkách, ale také vypracované rejstříky příspěvků MZ v B III. Autorka upozornila na četné chyby v registru příspěvatelů do B III, vypracovala nový číselný seznam odpovídající původním Zemanovým rukopisům a rejstřík písňových incipitů, spjatý s písňovými záznamy sběratele. Dále zjistila, že dosavadní poznatky o počtu a charakteru nepublikovaných záznamů MZ je nutno rozšířit o další desítky, snad i stovky zápisů, které zůstaly nepovšimnuty v pozůstalosti sběratele. Podle autorky je dosud v archivech uloženo přibližně tisíc úplných či torzovitých písňových zápisů MZ, které nebyly zatím uveřejněny.

Následuje intermezzo I (skoro jako v Máchově *Máji*).

J. Kučerová se mnou probrala osnovu své habilitační práce, kterou jsem si mohl pročíst za domácí cvičení a po telefonu jsme si pak vyměnili, a dokonce na etapy, některé názory. V podstatě jsme si vzájemně porozuměli. Celý text jsem obdržel teprve nedávno, stačil jsem jej však celý podrobně pročíst. Musím ji především „poboskat na obě dvě líčka“ za to díkůvzdání, jehož se mi dostalo na s. 10 a neméně za pochvalu, že jsem trpělivě četl její dřívější texty, i že jsem ji vedl k ukázněnosti, pokoře, a vzdávám jí díky též za to věnování. Nejsem však vůbec spokojen, že mne ve svém spisu tolikrát cituje, ba ani s výběrem prací, které sem z mé produkce zařadila. Nejméně pět ze sedmnácti citovaných bych vyškrtl, zatímco některé jiné – mnohem bezprostředněji související s řešenou problematikou - bych sem zařadil. Tak třeba zrovna tu ze sušilovského sborníku z roku 2004 tak výtečně zredigovaném její blízkou přítelkyní a vysokoškolskou spolužačkou Věrou Frolcovou, který jistě důvěrně zná a ve své knihovně jej vlastní. Necituje jej však. Tam je např. v mém příspěvku *Budou ještě reedice Sušilových písňových sbírek?* jeden odstavec, který považuji za velice závažný pro každého editora, ať už minulého nebo budoucího, k jakým se jednou jistě přiřadí i J. Kučerová. Týká se předmluvy k první Sušilově sbírce z roku 1835, k níž na konci připojil autor „Errata“, pro něž zvolil tento perfektní latiník, jako zanícený vlastenec, český výraz 'Omýly'. A už mohu jen sám sebe citovat ze strany 53 vzpomínaného sborníku a v separátu mohu právě dnes věnovat toto pojednání milé Juditě. „Je až neuvěřitelné, že i tak přesní editoři, k jakým patřili Václavek se Smetanou, v ní přehlédli dvě Sušilovy opravy, uvedené v rámci Omýlů na konci první sbírky. Je to tím překvapivější, že po č. 54 obrazových příloh tuto stranu přetiskují ve faksimile. Ale takto – bez upozornění na Omýly - je Sušilova Předmluva k první sbírce zveřejněna i v jejím reprintu z roku 1997 ve velmi precizně připraveném souboru pramenů *Počátky národopisu na Moravě*; srov. Přílohu č. 7. Je to jenom důkaz, že i mistři tesaři se někdy utnou. (Sám se k mistrům neřadím, na stará kolena docházím

však k závěru, že nic není bez „omylů“ a jen za sebe bych o tom nejenom sebekriticky mohl popsat mnoho, opravdu mnoho papíru. A netýkalo by se to pouze vytištěných textů, ale i zapsaných písňových nápěvů či instrumentální hudby.)“

„Po přejítí vichřic“, které mne postihly při náročném stěhování a předchozím úmorným jednáním, z něhož se teprve teď konečně trochu vzpamatovávám, se snad dostanu k sepsání aspoň nástinu některých „omylů“, jichž jsem se kdy dopustil. Bude mít název „Pryč s legendami a omyly!“, a první část se bude týkat vysloveně mé osoby. Že jsem se dopustil některých chyb, na to už přišli též jiní, ale že jsou o mně šířeny některé legendy, byť většinou chvályplné, tomu musím učinit přítrž jedině sám.

Ale teď něco k osobnosti MZ. Jsem rád, že jsem nelitoval peněz, a že jako etnomuzikolog vlastním dnes už konečně úplný *Lexikon české literatury* vycházející od roku 1985 až do roku 2008; trvalo to tedy celých 23 let. Tam pod heslem Matouš Béňa nebo Otakar Bystřina čteme též o tzv. Súčovské republice, o níž J. Kučerová dobře ví od svých vysokoškolských let. Heslo o Béňovi sem napsal můj znamenitý učitel a přítel jeden z nejmilejších – Oldřich Sirovátka. Také Juditu učil a jistě na něj má jen ty nejlepší vzpomínky! Byl to vynikající vědec, pedagog a především člověk. V písňovém archivu nynějšího Etnologického ústavu AV ČR byl pečený, vařený. Znal jej do mrtiny! A jako autor významného článku o Františku Bartošovi musel mnohokrát narazit na jméno MZ, o něm už v roce 1965 publikoval výstižné heslo jeho starší spolupracovník, k němuž choval velkou úctu, Karel Vetterl; viz ČHS II. A světe div se, v tom vzpomínaném lexikonu se od Sirovátky dovídáme, že MZ, sběratel lidových písní, byl učitel!

Intermezzo II (abychom dodrželi strukturu zmiňovaného Máchova *Máje*).

Nedávno vyšlo CD *Písňe milostné a láskyplné*, na němž se podíleli hned čtyři autoři: Mgr. Jitka Novotná – Málková, absolventka této Pedagogické fakulty MU a dobře známá z ČT, Magdalena Můčková – absolventka brněnské Konzervatoře, dnes učitelka cimbálové hry v ZUŠ ve Veselí nad Moravou, spolupracovnice ČR v Brně, a zároveň vedoucí souboru Danaj ze Strážnice, dále staříčký můj kamarád – zkušený rozhlasový redaktor Jaromír Nečas a naše absolventka PhDr. Lucie Uhlíková, Ph.D. z brněnského pracoviště Etnologického ústavu AV ČR. Jsou zde uvedeny texty všech přezpívaných písní, kdo je však dělal – „neví sa!“ Autorkou kratinké a vcelku dobré ediční poznámky je Uhlíková, dnes zkušená redaktorka časopisu *Národopisná revue*. Protože tam také dvě písničky zpívám, dostal jsem to CD z vydavatelství Radioservis jako odměnu (spolu s haldou peněz, za které bych mohl pět lidí pozvat aspoň na jedno pivo). Na prvním místě je zařazena píseň, kterou zpívá můj bratr Luboš (nahrávka z roku 1973). Oba jsme ji znali z domu od nejtělejšího dětství. Má čtyři sloky a v jejich přepisu jsem v bookletu k CD objevil „jenom“ 11 nářečních chyb, především v kvantitách některých slabik, ale jedna se týká též obalovaného „l“, vyznačovaného ve fonetické transkripci obloučkem pod písmenem „u“. Na jedinou písničku dost! Ne? Podíval jsem se ještě na dvě písně, které zpívám já, bylo tam sice chyb méně, ale také habaděj. I dostane do rukou takový zápis např. kolegyně Olga Hrabalová, která byla vždy známá tím, že se musí všechno opisovat tak, jak psáno jest a bude se to takto dál tradovat; těžko se dávala, byť i autoritami, k jakým patřil např. Oldřich Sirovátka, přesvědčit, že to není ta nejspřávnější cesta. Je sice nejjednodušší, ale v ediční praxi je to cesta do pekel.

Při kritických vydáních jsem jednoznačným zastáncem pohledu, jaký razil už počátkem 20. století Vladimír Helfert ve stále dostatečně nedoceneném článku, který J. Kučerová cituje a jistě také zná. Ano, kritika písňových záznamů je při ediční praxi nesmírně důležitá, ať už se to týká hudby nebo slova. Souhlasím plně s Helfertem, že kritizovat je třeba především zapisovatele. Berme tu vždy v potaz už jen jeho vzdělání v jazyku mateřském nebo oboru hudebním. Dále: pokud jde o tištěné sbírky, vždycky řádili a řídit jen tak nepřestanou tiskařští šotkové. Ale kritizovat je možno i samotného zpěváka, jak praví Helfert. Je přitom ovšem třeba postupovat velmi obezřetně, s náležitými znalostmi a především po důkladně

vypracovaných zásadách. Mnoho k tomu u nás naznačil už např. dialektolog Alois Gregor, jehož někteří ještě dobře pamatujeme, a mnoho udělal pro věc zde přítomný můj přítel Rudolf Šrámek ve sbírce *Podluží v lidové písni* z roku 1988. A ještě víc k tomu přispěl při práci na přípravě reedice Bartošových písňových sbírek. Autorka sice zná mé resumé k dané problematice, v literatuře je uvádí a snaží se je parafrázovat. Místo toho bych se ale raději pídil po Šrámkových Zásadách, které byly rozmnoženy a rozeslány všem spolupracovníkům. Sám jimi, bohužel sloužit nemohu, ačkoli jsme spolu s Rudou o nich mezi sebou vedli sáhodlouhé diskuse. Šlo nám oběma o to, aby se dobrá věc podařila. Ale po stěhování jsem je zatím sám nenašel. Stály by za publikaci!

Pro další část svého posudku jsem si vypůjčil slova Písma svatého:

„... na učení mé nezapomínej, ale příkázání mých nechat' ostržít srdce tvé.“

Když jsem zde před chvílí připomněl ediční zásady, musím doplnit, že J. Kučerová si je moc dobře vědoma, jaké problémy se při tom objevují. A dovedu pochopit, že při uvažování, jak pracovat s materiálem, zvolila prozatím stanovisko přetiskovat původní podobu zápisu s připojenými komentáři. To se ostatně přibližuje hledisku reprint a k němu kritické komentáře (viz mé *Resumé o neuskutečněné reedici Bartošových písňových sbírek*). V některých případech opravila pouze zjevné chyby. A to, že při pořizování soupisu písňových incipitů se přidržovala původní podoby zápisů, musím jen pochválit, protože zde má přesná citace i se všemi pravopisnými chybami svůj význam! Při vyhledávání příslušných záznamů by nastal jedině chaos. To prostě spolu musí souznít! Ale jinak stojím na svém, což jsem už k ediční praxi pověděl výše. A nyní nelze jinak, oponent je od toho, aby oponoval, tak zde jsou mé kritické poznámky.

1. Ke s. 13 pozn. 6. S tou aktualizací textů J. Kučerové Lucií Uhlíkovou je to jinak. Necelých dvacet let, o nichž se zmiňuje Judita, neplatí, protože Uhlíková obhájila svou diplomovou práci o MZ v roce 1994.

2. Z pojednání Lucie Uhlíkové převzala J. Kučerová na s. 50, pozn. 164 nesprávný údaj o tom, že s Trnem prý nekontroval Kornút, nýbrž Kohút. Mohu ji ujistit, že mezi hudci z rodu velických Kohútů ve starší době nikdy žádný kontráš nebyl. Za to František Kornút (Janáček píše nesprávně Kornot) patřil mezi zdejší vyhlášené kontráše a hrával i s vrbeckými Norky. „Hrál, jak dyby dvě kontrovali dohromady!“, zachytil jsem o něm výrok. A kdyby dobře četla citovanou práci Jarmily Procházkové *Janáčkovy záznamy z roku 2004*, přesvědčila by se o chybě L. Uhlíkové, protože na straně 209 by u Procházkové našla dokonce Janáčkovu kresbu dávno už zmizelého muzikantského symbolu nad vchodem do Kornútova stavení (slovo „húsle“ + kresba), a na straně 208 pojednání k tomu.

3. Věřu, moc pozdní zmínku o Niederlově recenzi Lidového koncertu v Brně přejímá J. Kučerová; až z roku 1997, ze slovníku *Od folkloru k folklorismu* (viz s. 51, pozn. 170). Unavoval jsem s tím totiž na různých místech čtenáře i rozhlasové posluchače, nebo sběratele gramofonových alb už od 60. let minulého století. Souhrnný údaj by k tomu našla např. v mé habilitační práci publikované v němčině v roce 1969, kterou řádně cituje. Stačí si tam jen nalistovat tematický odstavec 73 (s. 114n.), kde je otištěna též Janáčkova reakce na nepochopení vystoupení skupiny z Velké: „... Obecenstvo, ač inteligentní, vše vidělo a slyšelo od lidových hudců, jen ne to pravé jádro.“ A kdyby jí to nestačilo, mohla si sehnat brožurku uvedenou na prvním místě v poznámkách ke vzpomínanému slovníkovému heslu Marty Toncrové. Ta brožurka je tady, a protože mám ještě jeden exemplář navíc, tak jej má jako dárek k této obhajobě u mne. V ní rovněž na straně 40 najde určení všech 12 lidí, kteří se zúčastnili Janáčkem pořádaného Lidového koncertu v Brně dne 20. listopadu 1892 i čtyřstránkové faksimile programu celého tohoto odvážného podniku (viz s. 11-14). Z příslušné fotografie skupiny z Horňácka určuje na s. 50 pouze čtyři osoby z dvanácti. A v té brožurce se také může seznámit na straně 32-35 s tím, že mezi nejostřejší kritiky vystoupení Horňáků nepatřil nikdo jiný, než Hanák Ferdinand Dostál = Otakar Bystřina – autor různých

prací, ale především knížky Súčovská republika (1926), který jak autorka dobře ví, byl jedním z jejich čelných představitelů. V roce 1926 asi už zcela zapomněl, co napsal o hornáckých hudebních, zpěvácích a tanečnicích do brněnských novin v roce 1892.

4. Nepochopil jsem, proč J. Kučerová pominula v předložené práci nové doplněné vydání Janáčkových studií o lidové písni a lidové hudbě z roku 2009; viz *Leoš Janáček: Folkloristické dílo*. Pečlivě práci připravila především Jarmila Procházková za pomoci Marty Toncrové a Jiřího Vysloužila. Tam by rovněž zjistila, že ten kontráš Kornút nebyl Kohút! A možná by se jí hodilo užít do kapitoly *Hudebně pedagogické inspirace* úvodní motto k celé knize. Zde jsou slova Janáčková z roku 1926 zařazená na sudé straně hned za titulním listem: „Lze vyrůst české hudbě tímtež psychologickým zákonem, kterému nevědomky podléhal lidový skladatel. Jeho motivy byly břitké – mohou být břitčí, jeho dílo objímalo člověka – může objímat svět. Není meze mezi lidovou a umělou hudbou – je jen mezník ve vývinu.“

5. Po jazykové stránce je, myslím, práce na dobré úrovni. Není však příliš šikovné psát o námětech s tureckou tematikou jako o „protitureckých námětech“ a značné problémy jí dělá skloňování latinského slova „errata“ (viz např. s. 87, 109, 110, 118, 127). Jde, milá kolegyně, o množné číslo rodu středního, což znamená „pochybení, omyly“, čili nelze skloňovat „do erraty“, ale „do errat“, nikoli v „errate“, ale v „erratech“. Některé jiné poznámky týkající se jazyka jsem připsal do posuzovaného exempláře práce, ať už jde o překlepy nebo častější opakování slov a podobně.

6. Trochu rozvěklá mi připadá část od s. 105 po s. 170, kde J. Kučerová píše buď o neuveřejněných nebo všelijak opravovaných zápisech MZ. Dalo by se to zredukovat na pár do očí bijících zásahů, vytknout zde hlavní problémy a odkázat, že podobných příkladů by se dalo vypočítat desítky.

7. Na s. 59 není popisek pod reprodukcí nebo na s. 207 opět asi technickým nedopatřením vypadly poznámky pod čarou (č. 592-595).

8. Kromě vytčených chyb doporučuji vyloučit četná opakování, jež se v textu objevují; viz např. s. 72 versus 33 a 37, 133 versus 85, 134 versus 65, 183 (pozn. 531 versus 534), 193 versus 195, 197 versus 81.

9. Velice nelahodí očím mým (už jsem ale na to jednou narazil), že v této habilitační práci je skloňováno jméno mé málem ve všech pádech a na tolika místech.

No, a konečně přichází kýžený *závěr*.

Hlavní cíl – detailní rozbor Zemanova odkazu v historickém a kulturním kontextu a také komparace rukopisů písni s jejich uveřejněnými zápisy – se autorce podařilo naplnit. Přínos práce vyplynul z tohoto pramenného základu nejméně dvojnásobně.

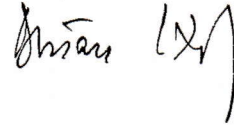
První spočívá v oblasti hudební heuristiky a etnomuzikologie. Autorka doložila, že publikovaný odkaz MZ tvoří významnou součást folklorního písňového fondu na Moravě a upozornila na naléhavou potřebu kritického studia Bartošových tisků. Současně odhalila velké rezervy dosud nevydaného autentického pramene lidové hudby, který vybízí k publikování. Příkladná je detailní kontextuální metoda zpracování osobnosti a odkazu, a to v souvislostech dobového života a kultury (rodinné zázemí, folklorní hnutí, spolupráce s významnými představiteli tehdejšího kulturního dění, kontakty s umělci a s badateli).

Druhý a rovnocenný přínos předloženého rukopisu spatřuji v námětech pro hudebně výchovnou práci. Autorka prezentuje písňe ze sféry klenotnice folkloru, jejich přesah do artificiální oblasti a zdůrazňuje potřebu předávat hodnoty folklorního dědictví ve školním prostředí a v institucionalizované podobě. Písňe neharmonických hudebních struktur s kolísavými melodickými tóny, které tolik zaujaly např. Leoše Janáčka, Vítězslava Nováka, Bohuslava Martinů či jiné hudební skladatele, a které přetrvaly v živé hudební tradici regionu dodnes, mohou být pro většinu studentů a budoucích učitelů hudby zcela novým poznáním. Náměty pro jejich aplikaci v hudebně výchovné práci lze považovat za objevné.

Jak tedy zní mé doporučení k obhajobě? Je stručné a naprosto jednoznačné. Ano, předložený spis Judity Kučerové o sběrateli lidových písní Martinu Zemanovi z Velké nad Veličkou svou náplní plně odpovídá požadavkům standardně kladeným na habilitační práce v oboru Hudební výchova. Proto ji rád doporučuji k obhajobě a zdůrazňuji, že v ní zvláště vysoko hodnotím, jak pečlivě je podložena autentickými doklady, tabulkami a pracovními rejstříky.

V Brně dne 3. ledna 2011

prof. PhDr. Dušan Holý, DrSc.

Handwritten signature of Dušan Holý in black ink, written in a cursive style.